

De faam van de Roos

Zelfs als we zuinig zijn met grote woorden, Rose een van de meest revolutionaire werken uit de literatuurgeschiedenis. Natuurlijk zijn er voorlopers en bronnen, en die liggen in de Latijnse sfeer, maar slechts kleine aanzetten/vertakkingen en niet eens prototypen.

Om te beginnen de eerste ik-roman, Mese lit kent geen ik-romans, behoudens RR (ook hierover Dahlberg xxiiiev). Waarom geen icromans, lijkt begrijpelijk genoeg: andere status schrijver, andere poetica vooral: niet via zelfanalyse en –expressie, maar via kijken buiten jezelf tot waarheid en schoonheid geraken. In dit opzicht RR slechts schijnbaar een uitzondering: want ic hier juist een soort van Elckerlijc, de (mannelijke) minnaar iha, een meer universeel ik ofschoon zeker niet vrij van subjectiviteit. Maar dat ic is dus wel het tegendeel van een hoogst persoonlijk ik, het is een bovenindividueel ik: de minnaar.

maar vooral vernieuwend: doorgecomponeerde, dragende rhetorische allegorie. Die laatste eerder af en toe, en in de Psychomachia, maar hier zo volledig doorgecomponeerd op lange schaal. Personificaties zoals ***, *** en hoe ze met elkaar opereren in de rozetuin. Weinig aantrekkelijk, deze ledepoppen, maar moet leren lezen. En niemand meer voor gedaan dan CS Lewis. ***iets meer over hem als man van literaire smaak/LGschrijver/mediëvist? The allegory of love, h. 3 ***iets meer over dit boek anders?

Meesterwerk/nog steeds herdrukt leert ons de allegorie lezen. Literatuur als actie, en als psychologie. Allegorie als noodzakelijke vorm voor laatste, want medium om innerlijk zichtbaar te maken. Chrétien doet dit soms in digressies van zijn epische handeling – en deze psychologische dimensie van zijn werk, over hoe minne uitwerkt, werd door Guillaume de Lorris opgepakt en als centrale kern genomen. In wezen was GdL realistischer dan men vaak denkt, en dan Chrétien: diens toverland is nooit bezocht, terwijl de sensaties van de minne ieder tot op vandaag bekend zijn.

Om dit te zien, moet men zich de art of reading allegory eigen maken, wat niet eenvoudig is voor de moderne lezer. Want die kunst is even dood als de kunst om allegorie te schrijven, en als we de ME recht willen doen moet vooral eerstgenoemde weer leven ingeblazen worden. Held is vrijwel vlees- en bloedeloze verteller van het verhaal, een ik-verhaal. We kijken in het verhaal door zijn ogen, niet naar hem. Verder wordt ook de heldin verwijderd, en uitgeserveerd in facetten/personificaties.

Roos gaat niet alleen over spanning tussen man en vrouw, maar ook over de spanningen in het innerlijk van de vrouw (afwijzen/toegeven) Decor/Plaats: de minnetuin. Personages: 3 groepen, i.c. neutrale eigenschappen van held en heldin, eigenschappen van de held, eigenschappen van de heldin. Laatste groep is het grootst en meest interessant. Parade van personificaties (keuze) en globale handeling, bij vertellen vanuit parafrase Kievits 1989:176-177.

Roman is actie, bijna vanuit natuurlijke reflexen en gegeven geaardheid, weinig tweestrijd ook, en tegenstand is voor het overgrote deel van buiten komend onheil. Hier deels ook, sommige tegenkrachten zijn faculteiten van anderen, maar ook het innerlijk conflict verbeeld? Rhetorische allegorie, is de vorm voor de psychologische roman, hoe vreemd ook voor ons: het onzichtbare aanschouwelijk maken.

Dit alles ingebed in droom; verhaaltechnische redenen hiervoor, en voordelen.

Roman de la Rose zet een radicale stap van buiten naar binnenwereld, actie=beleving, en dat tijdens/naast ridderroman. De minnaar is nog wel een held, maar geen ridder meer. Liefdesconceptie, hoofs tov ridderroman? Ott legt veel nadruk op ontkoppeling, hier voor het eerst op deze schaal van pretentie, van liefde en ridderlijkheid. Des te opmerkelijker omdat de opening zo het maximale doet om een hoofs-galante sfeer te scheppen, maar inderdaad: in de tuin is geen zwaard of harnas te bekennen (enige wapens zijn pijlen en boog van de God van Minnen (waarvoor minnaar een weerloze schietschijf), en zie ook 1175ev), en de personages maken niet de indruk die bij de ingang in de paraplu te hebben gezet. Dahlberg 10770ev: erg aardig essaytje over handel in business en in liefde. Hoe in Mnl?